

Utmätning av sociala förmåner; arbetsgruppens betänkande

Inledning

Justitieministeriet begär utlåtanden om arbetsgruppens betänkande om utmätning av sociala förmåner.

Arbetsgruppen föreslår att förmånsslagens inverkan på utmättningsbarheten minskas så att utmättningsförbud endast gäller förmåner som beviljas för de särskilda ändamål som anges i pensionslagstiftningen eller sociallagstiftningen. De övriga förmånernas utmättningsbarhet ska bestämmas endast på grundval av huruvida förmånsbeloppet överstiger det skyddade beloppet.

Arbetsgruppen föreslår också att beräkningsgrunderna för utmätning ska ses över som helhet i enlighet med den modell som beskrivs i betänkandet. Detaljerna i de föreslagna beräkningsreglerna kommer att preciseras utifrån en konsekvensbedömning som görs i projektets följande fas. Omständigheter som kräver närmare bedömning är bland annat det skyddade beloppet, sättet att beakta personer som gäldenären försörjer och beloppet när det gäller detta samt utmätningprocenterna på olika inkomstnivåer.

Bakgrund

Statsminister Sanna Marins regering fastställde i sitt ställningstagande om sysselsättningsåtgärderna den 11 februari 2022 att inleda en utredning om samordningen av utmättningsreglerna och de sociala förmånerna.

För genomförandet av utredningen tillsatte justitieministeriet en arbetsgrupp med uppgift att utarbeta en beskrivning av nuläget för utmätningen av sociala förmåner och föreslå olika alternativ för en reform av utmätningssystemet i anslutning till sociala förmåner. Enligt beslutet om tillsättandet av arbetsgruppen var syftet att bedöma de sociala förmånernas förhållande till utmätningen som helhet och att lägga fram förslag om reformalternativ för att skapa ett enklare system. Avsikten är att det material som arbetsgruppen producerat ska användas som grund för utredningsarbetet i den andra fasen när man gör konsekvensbedömningen av de föreslagna reformalternativen och sysselsättningseffekterna. Det övergripande målet för utredningsarbetet är att få ett kunskapsunderlag för en reform av utmätningssystemet. Mandattiden för arbetsgruppen för utmätning av sociala förmåner löpte ut den 28 februari 2023.

Målsättningar

Vid remissförfarandet hörs intressegruppernas synpunkter på arbetsgruppens förslag.

Svarsanvisningar för mottagare

Vänligen lämna ert utlåtande genom att svara på den begäran om utlåtande som publicerats i tjänsten utlåtande.fi. Utlåtandet behöver inte skickas separat per e-post eller post.

Även andra än de som nämns i sändlistan nedan kan lämna ett utlåtande. För att kunna lämna ett utlåtande måste den som svarar registrera sig och logga in i tjänsten utlåtande.fi.

Närmare anvisningar om användningen av tjänsten finns på webbplatsen utlåtande.fi under fliken Anvisningar > Bruksanvisningar. Stöd för att komma igång med tjänsten kan begäras per e-post: lausunto.om@gov.fi.

Alla utlåtanden är offentliga och de publiceras i tjänsten utlåtande.fi.

Tidtabell

Vi ber er lämna ert utlåtande senast **den 31 juli 2023**.

Beredare

Regeringsråd Terhi Salmela, tfn 02951 50203, etunimi.sukunimi@gov.fi.

Länkar:

<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/164861> - Sosiaaliturvaetuuksien ulosmittaus : Työryhmän mietintö

<https://oikeusministerio.fi/hanke?tunnus=OM042:00/2022> - Selvitys ulosmittauksen laskentasääntöjen ja sosiaaliturvaetuuksien yhteensovittamisesta -hankesivu

<https://oikeusministerio.fi/sv/projekt?tunnus=OM042:00/2022> - Utredning om samordningen av beräkningsreglerna för utmätning och socialskyddsformånerna -projektsidan

Sändlista:

Akava ry
eduskunnan oikeusasiamies
Elinkeinoelämän Keskusliitto EK
Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry
Etelä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri
Finanssiala ry
Helsingin yliopisto/professori Tuula Linna
Insolvenssioikeudellinen yhdistys ry
Itä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri

Kaakkois-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri
Kansaneläkelaitos
Keskuskauppakamari
Kilpailu- ja kuluttajavirasto
Kuluttajaliitto ry
Lounais-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri
Luvan saaneet oikeudenkäyntiavustajat ry
Länsi- ja Sisä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri
Oikeushallinnon henkilökunta OHK ry
Oikeushallinnon toimihenkilöt JHL ry
Oikeusrekisterikeskus
Pohjois-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri
sosiaali- ja terveysministeriö
STTK ry
Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
Suomen Asianajajaliitto
Suomen Kihlakunnanvoudit ry
Suomen Lakimiesliitto ry
Suomen Pankki
Suomen Perimistöimistöjen Liitto r.y.
Suomen tuomariliitto - Finlands Domareförbund ry
Suomen Ulosottoylitarkastajat ja -tarkastajat ry
Suomen velalliset ry
Suomen Yrittäjät ry
Takuusäätö
Terveysten ja hyvinvoinnin laitos (THL)
Tuomioistuinvirasto
Työ- ja elinkeinoministeriö
Työeläkevakuuttajat TELA ry
Työttömien Keskusjärjestö ry
Ulosottolaitos
Ulosottomiehet ry
Valtiokonttori
Valtioneuvoston oikeuskansleri
valtiovarainministeriö
Velkaneuvonta ry
Verohallinto

1. Utmätning av sociala förmåner

Det föreslås att förmånsslagens inverkan på utmättningsbarheten minskas så att utmättningsförbud endast gäller de förmåner som beviljas för de särskilda ändamål som anges i pensionslagstiftningen eller sociallagstiftningen. De övriga förmånernas utmättningsbarhet ska bestämmas endast på grundval av huruvida förmånsbeloppet överstiger det skyddade beloppet (förslaget beskrivs på s. 45–46 i betänkandet).

Är förslaget värt att understödjas?

Vilka konsekvenser anser ni att förslaget skulle ha?

Hurdana kostnader skulle reformen orsaka (bl.a. för informationssystem)?

Eventuella övriga kommentarer

2. Systemet för utmätning av inkomster

I betänkandet föreslås det att beräkningsreglerna om utmätningen ska ses över som helhet i enlighet med den modell som beskrivs i betänkandet (förslaget beskrivs på s. 51–64 i betänkandet).

ALLMÄNT OM FÖRSLAGET

Är förslaget värt att understödjas?

Vilka konsekvenser anser ni att reformen skulle ha?

Hurdana kostnader skulle reformen orsaka (bl.a. för informationssystem)?

Eventuella övriga kommentarer om de föreslagna beräkningsreglerna och reformen av utmätningssystemet

Avsikten är att detaljerna i de föreslagna beräkningsreglerna ska preciseras utifrån en konsekvensbedömning som görs i projektets följande fas. Med syftet att precisera detaljerna kartläggs remissinstansernas preliminära **motiverade synpunkter** i följande frågor:

DET SKYDDADE BELOPPET OCH DET INKOMSTBELOPP SOM SKA UTMÄTAS

Vilket alternativ anser ni att är bättre? Ni kan motivera ert svar i textfältet under det alternativ ni valt:

- 1) utmätningen utgår från den högre inkomstnivån (större skyddat belopp) och de inkomster som överskrider det skyddade beloppet utmäts strängare.
- 2) utmätningen utgår från den lägre inkomstnivån (mindre skyddat belopp) och det utmättningsbara beloppet av de inkomster som överskrider det skyddade beloppet är mindre.

SÄTTET ATT BEAKTA PERSONER SOM GÄLDENÄREN FÖRSÖRJER

Enligt den gällande utsökningsbalken är det skyddade beloppet för gäldenären större om gäldenären försörjer sin make, ett eget barn eller makens barn. Enligt arbetsgruppen är det motiverat att överväga att personer som gäldenären försörjer ska avse endast barn, dvs. slopa möjligheten att maken beaktas. Vad anser ni om detta förslag?

Arbetsgruppen föreslår två alternativa sätt för att beakta personer som gäldenären försörjer. Vilket alternativ anser ni att är bättre? (Alternativen bedöms på s. 57–59 i betänkandet). Ni kan motivera ert svar i textfältet under det alternativ ni valt:

- Alternativ 1 där varje barn som gäldenären försörjer höjer det skyddade beloppet.
- Alternativ 2 där det utmättningsbara beloppet minskas för varje barn i slutet av utmättningsberäkningen.

FRIA MÅNADER OCH BEGRÄNSNING AV UTMÄTNINGSBELOPPET

Arbetsgruppen bedömde möjligheten att slopa de fria månader som beviljas i utmätningssystemet automatiskt utan gäldenärens begäran, vilket gör det möjligt att sänka det månatliga utmättningsbeloppet (detta bedöms på s. 62–64 i betänkandet).

Vilket alternativ anser ni att är bättre? Ni kan motivera ert svar i textfältet under det alternativ ni valt:

- 1) det månatliga utmättningsbeloppet är mindre och de fria månader som beviljas utan gäldenärens begäran slopas.

- 2) det belopp som utmäts varje månad är större och gäldenären beviljas fria månader automatiskt utan begäran precis som nu.

3. Övriga iakttagelser om betänkandet

Ni kan skriva era övriga kommentarer i textfältet nedan

Muilu Merja
Oikeusministeriö

Salmela Terhi
Oikeusministeriö